

P. L. BENDRUOMENĖS SEIMAS

Stiprinkim Lietuvių Bendruomenės Tinklą

IŠ PLB PIRMININKO J. BAČIŪNO KALBOS
ATIDARANT SEIMĄ

PLB pirmininkas J. Bačiūnas, atidarydamas 3-įjį PLB seimą New Yorke rugpjūčio 30, pasakė kalbą. Pirmiausia pasveikino diplomatus, lietuviškų institucijų pirmininkus, vadus seimo atstovus. Pradėjęs nuo JAV atstovų, pasidžiaugė Kanados, Europos ir labiausiai Australijos, Naujosios Zelandijos atstovais.

BENDRUOMENĖJE NIEKADA SAULĖ NENUSILEIDŽIA

«Mūsų bendruomenė svetimose kraštuose nėra didelė, — kalbėjo pirmininkas, — bet ji yra plati. Ne veltui ją vadiname po pasaulį išsisklaidžiusių lietuvių bendruomene.

Mūsų bendruomenė nesiekia pačios Lietuvos ir kitų raudonojo žvango apsemtų kraštų, kuriuose yra lietuvių. Bet ji pasiekia kadais iš tėvynės išplaukusius, ypač vėliau laisvėn išbėgusius lietuvius.

Kai pažiūri į tuos plotus, kur mes esame išsisklaidę, tai prisimena buvusią Britų Imperiją, apie kurią sakydavo, kad joje niekada saulė nenusileidžia.

Ir mūsų Lietuvių Išėivių Bendruomenės padangėse saulė niekad nenusileidžia.

Nuo Stockholmo Švedijoje iki Pertho Australijoje yra 17 valandų skirtumas, einant vakarus, ir septynios valandos, einant į rytus.

Kai New Yorke saulė leidžiasi, tai Pertho jau rytas, o Sidnėjuje — priešpiečiai. Kai Australijoje saulė slenka artyn prie vakaro, tai Stockholme ir Romoje jau rytas.

Bet pagunda didžiutis tokią platybę — apgauti, Placiai pasklidus mūsų bendruomenė, bet ji skystai išsisklaidžiusi.

O kas plačiai ir skystai paplinta, tas gali greitai išgaruoti.

APSIDENKIM BENDRUOMENĖS TINKLU

Kad taip greit neišnyktume, mum reikia apsikloti geru organizacijos tinklu. Jis apsaugo mus nuo greito išgaravimo ir nuo įsisunkimo į svetimą žemę. Tam ir megam savo bendruomenės organizacinį tinklą... «Kviečiu jus per tą ketvertą mūsų bendravimo dienų nepalikti pašalį rūpesčio apie mūsų bendruomenės organizacijos tinklą. Pagalvokim, pasitarkim,

kaip jį pastiprinti ir pagerinti.

Jeigu tas tinklas neatlaikys, tai kas gi gelbės mus. Kas tada rūpinsis pačiu didžiausiu reikalu — Lietuvos laisve, nepriklausomybe!

Nepamirškime: jei nebus gerai ir glaudžiai organizuotos mūsų bendruomenės, tai po kiek laiko svetimose kraštuose neliks kovojančių dėl Lietuvos nepriklausomybės. «Bendruomenės tinklas, mano supratimu, gali būti labiau siauriam patikimas įtaisyimas, kad lietuvių gyvumas ir veiklumas neišnyktų drauge su dabartine mūsų karta. Prie tinklo mezgimo darbo reikia ne atidėliojant traukti jaunesnes lietuvių kartas, nes tik jie gali tęsti tą darbą, kurį dirbam, bet prie kurio vistiek negalėsime ilgai išstovėti.

BENDRUOMENIŲ FEDERACIJA

Mūsų bendruomenės organizacija ne griežtai centralizuota. Mes esame lyg įvairiuose kraštuose susitelkusių bendruomenių federacija. Atskirų kraštų bendruomenės daugelį savo reikalų ir klausimų sprendžia savitai, pagal vietines aplinkybes. Nei aukščiausia mūsų bendruomenės valdyba, nei seimas turėtų vietinių reikalų netvarko.

Bet seimas ir jį įgaliota valdyba gali ir, manau, turi

dūoti gaires visai tai plačiai pasklidusiai bendruomenei.

GAIRĖS PENKMEČIUI

Atidarydamas šį seimą, iš jūsų tikiuos išgirsti krypties nurodymų valdybai ir visą bendruomenei penkeriem ateinantį metą.

Tokių nurodymų reikia, nes esame kryžkelėje...»

Toliau pirmininkas nurodo tuos klausimus, dėl kurių turėtų seimas pasisakyti. Štai visuomenės susiskaidymas grupėmis ir partijomis. Ar bendruomenė turi ugdyti tolerantišką ir taikingą bendruomenę padaryti vienos partijos nuosavybę, ar pajėgesnius lietuvius, įtraukti į visuomeninį darbą? Ar jau verta pasirūpinti ateinančia karta?

Pirm. J. Bačiūnas toliau padėkojo seimui rengti komitetui už didelį darbą, taip pat padėkojo ir visiems bendruomenės paigūnams. Atskirai padėkojo valdybos vicepirmininkui Stasiui Barzdokui,

Pirmininkas pasisakė, kad savo darbe vadovavosi tolerancijos principu, kad ejo į visas visuomenės šakas, ypač į jaunimą. Ne visi tokią bendruomenės kryptį teigiamai vertinę. Buvę net pikti kaltinimų.

Toliau pirmininkas paprašė pagerbi mirusius ir pasikalbė seimą atidaryta,

DAKTARĖ ALDONA GARŠKAITĖ su savo jaunikiu prie altoriaus, Santuoką laimina Tėvas Jonas Bružikas, S. J.

Zodis Pagerbiant Mirusius

Mielos sesės ir mieli broliai lietuviai!

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė nėra tik mes, — gyvieji ir čia susirinkusieji — vadovybė, daugelio kraštų rinkti atstovai, jūs svečiai, draugai ir pažįstami.

Tautinė bendruomenė yra visi lietuviai — savo tėvynės žemės įsikibę, Sibiran ištremitieji, plataus pasaulio akiračiuose pasisklaidę; visi, kuriuos jungia bendra Lietuvos meilė, lietuvių kalba, lietuviška širdis, tautinė sąmonė, naikiantis apsisprendimas laikytis savo tautinių šakų.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė yra ne tik visos dabartinės — gyvosios lietuvių kartos, bet ir būsimos, dar gimstančios, o taip pat jau išnykę mūsų seneliai.

Mes čia esame gyvi, lietuvių tauta tebėra gyva tik dėl to, kad nuolat sukasi tas kartų pasikeitimo ratas, amžinos paveldėjimas ir naujos jaunystės pavasaris.

Mes gyvi, ir lietuvių tauta gyva dėl to, kad visuomet buvo tokių, kurie Lietuvai dirbo iš meilės, jai aukojosi iš pareigos ir nesigailėję savo gyvybės, kada reikėjo atkakliai ginti jos gyvenimo bylą. Tai darbas tautai ir kova dėl jos laisvės.

Kai šimet minime Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 50 metų sukaktį, pirmiausia priderėtų atminti ir kaip dvasios susiprinimą širdyse nešioti atminimą tų, kurie kovojo ir žuvo dėl Lietuvos lais-

vės, kurie aukojosi gyvastį lietuvių tautos garbei.

Knygnešiai, su lietuviškais spausdiniais pašauti Paprūseje ir Sibiran ištremiti. Nepriklausomybės kovų kariai savanoriai — kareiviai ir karininkai, žygių pionieriai ir jų sekėjai... pirmojo ir antrojo pasaulinio karo žuve Lietuvos ir Amerikos lietuviai kareiviai... Darius ir Girėnas... didvyriškai laisvės kovų partizanai prieš maskoliškus okupantus... lietuviai kariai kovoje Korėjoje ir šiandien tebekovoja Vietname prieš demokratinio pasaulio, kartu ir Lietuvos laisvės bendrą tarptautinį priešą — komunizmą...

Tuos tūkstančius kovojusius dėl Lietuvos laisvės, savo krauju laisvėjusius liejusių amžinumo įėją, paaukėjusių savo gyvybę už tautos gyvybę — tuos žinomus ir nežinomus kareivius, vyrus ir moteris kviečiu prisiminti.

Tegu jų atminimas teikia mums drąsos ir aukos kilnumo pavyzdį. Tegu kelia jiems amžiną pagarbą ir mūsų padidžiavimą jų narsumu. Tegu įkvepia pasitikėjimą viso pasaulio lietuvių bendruomenės dvasiniu solidarumu. Tegu žadina naują laisvės aušros viltį lietuvių tautai.

Tokį jų atminimą kviečiu pagerbti visų mūsų giliu šios valandėlės susikaupimu ir meditacija...

Zmogiskoji Gyvybė

PAULIUS VI ENCIKLIKA

Į tą kausimą tenka atsakyti visai aiškiai: Bažnyčia pati pirmoji užgiria ir rekomenduoja vadovautis protu taip artimai su savo Kūrėju susijusiame veiksmė. Tačiau Bažnyčia taip pat sako, jog tai reikia daryti visada atsižvelgiant į Dievo nustatytą santvarką.

Todėl, jei gimimams prarinti šeimoje yra rimtų priežasčių, kylančių ar tai dėl materialinių, ar tai dėl psichologinių aplinkybių, ar dėl kitų pasaulinių priežasčių, Bažnyčia moko, jog tais atvejais yra leistina pasinaudoti nevaisingaisiais laikotarpiais, įdiegtais į pačias gimdomąsias galias ir moterystės teisėmis pasinaudoti tiksliai tuo nevaisingu metu. Tuo būdu reguliuojami gimdymai nepažeidžia ką tik čia išdėstytų dorovės principų.

Bažnyčia ne kiek neprieštarauja pati sau, o yra visai nuosekli laikydama leistinus

nevaisinguosius laikotarpius, o neleistinas dirbtines priemones, nors jų būtų imamasi ir dėl tariamai rimtų priežasčių. Iš tiesų tarp tų dviejų atvejų yra esminis skirtumas. Pirmuoju atveju vedusieji teisėtai naudojami prigimties dispozicija. Antruoju jie sukliudę į gimto proceso eigą.

Tiesa, abiem atvejais vedusieji nusistatę išvengti vaikų stengdamiesi būti tikri, kad jų nebus. Tačiau taip pat yra tiesa, jog tik pirmuoju atveju (pasinaudojant nevaisingaisiais laikotarpiais. Vert.) jie sugeba susilaikyti nuo moterystės santykių vaisingaisiais laikotarpiais, kai dėl teisėtų priežasčių gimimas yra nepageidaujamas. Nevaisingais laikotarpiais pasinaudoja savo prisirišimui ir meilei parodyti ir išlikimybę vienas kitam išlaikyti. Šitaip elgdami jie parodo tikrą ir visišką nuoseklumą meilę.

(Bus daugiau)

Didelio Pajégumo Lietuviu Kolonija

J. KUPRIONIS

Kai važiuodamas skersai JAV valstybes privažiuoju didžiuo Pacifiko vandenyno pakrantę ir toliau nebėra kur važiuoti, tai ten, pietvakarinė Kalifornijos daly, randi didoką lietuvių susibūrimą. Los Angeles lietuvių kolonija, palyginti, gausi ir dar vis didėjanti. Kiek ten lietuvių, kaip ir kitose vietose, tiksliai niekas negalėtų pasakyti, nes į savą bažnyčią ar į susirinkimus bei išvažiavimus ne visi vyksta. Dalis, kaip ir kitur apsiriboja vien savo «auza» ar kiemeliu bei dosniai čia šviečiančia saule, o kiti nušildo savo jausmus tiek, kad savi tėvai ir visa, kas iš jų gauta, taigi ir tėvų kraštas jiems nebesiskiria nuo škotų, bohemų ar bendros mišrainės. Tačiau didžioji dauguma losangeliečių gražiai reiškiasi įvairiomis lietuviško gyvenimo formomis

Kolonijos apimties bent dalinis rodiklis gali būti kad ir šis: Šv. Kazimiero bažnyčia, talpinanti gal virš 500 žmonių, kaip per porą sekmadienių ten būnant teko matyti, vien per lietuviškai laikomą sumą prisipildo sklidinai. Šiemetiniame Naujų metų sutikime, ruoštame Liet. b-nės ukrainiečių salėj, dalyvavo virš 400 žmonių. Tuo pačiu metu tautiniuose namuose,

kur salė mažesnė, dalyvavo apie pusantro šimto, Santa Monikos rajone buvo susimėtę apie šimtinę taip pat visoj eilėj kitų vietovių buvo po 30-40 lietuvių susibūrimai.

LIETUVIŠKI CENTRAI

Savos didesnės salės lietuvių ten neturi. Jie turi dvejus namus: Liet. b-nės ir tautinius, bet abeji nepakankamai erdvūs. Skirtumai finansiniuose pagrinduose, pagal kuriuos tie namai buvo įsigyti, apunkina sprendimą kapitalui sujungti ir įgyti ką didesnio. Pastatymai vyksta ir reikia tikėtis bus surastas sprendimas ir, užuot smulkinantis, auganti kolonija įsigys platesnės apimties lietuvišką centrą.

Labiausias Los Angeles lietuvių apjungimo punktas yra Šv. Kazimiero parapija. Graži, stilinga bažnyčia ir prie jos eilė puikių pastatų: klebonija, seselių namai, salė, mokykla. Gražiame, švariame rajone, netoli parko Netoliese eilė lietuvių namų, pasiskieidžusių po kalnų pašlaites, žvelgia į savo parapijos centrą. Los Angeles yra plačiai išsisklaidęs tarp kalnų. Atskiros jo dalys eina atskirų miestų vardais, kaip pvz. Santa Monika ir kt. Dėlto iš toliau suvažiavę žmonės po

parapijes pastatams ukautos didelės sumos. Žymi jų dalis atėjo iš nelietuviškų šaltinių. Patys lietuviai, — anksčiau nedaug jų čia tebuvo, ir ten menka įsigyvenę, — vien iš savo kišenių to nebūtų įsigiję. Piusų ir miasų balansas, atrodo, palankiai svers lietuvių naudai mažiau tol bus tiek, kol ir kiek čia lietuviai bus gaivalingi. Bet juk panaši padėtis ir kitur.

EKONOMINIS PAJÉGUMAS

Ekonominis pajégumas daugelio Los Angeles lietuvių teikia pasigirėjimą Pacifiko rajonas smarkiai auga. Uždarbių galimybės neblogos. Butų kaina vidutiniška, gal net net žemesnė negu Chicagoj: taip pat ir maistas. Daugelis lietuvių daro gražią ekonominę pažangą įsigijimu apartamentų, namų ar motelių. Kai mano prietelius pavėžiojo mane po brangesnį rajoną Santa Monikoj pajūrinėmis gatvėmis ir ėmė rodyti sačydamas: «Va, šis apartamentinis namas lietuvių, va, tas, anas ir dar anas», — mie

la ant širdies. Namai puikūs, prie jų auga palmės, kai kuriai langai žvelgia tiesiai į Pacifiko vandenyną. Tie namai po keliolika ar net kelias dešimtis butų. Kai kurių tautiečių nuosavybės prašoka šimto butų. Žinoma, kai kurie dar turi nebaigtus «morgičių» mokėjimus, bet butų poreikalavimas geras ir mokėjimai duodasi neblogai.

Neteko patirti, kad čia kas iš lietuvių būtų ėmėsis iniciatyvos eiti platesniu mastu į pramonės sritį. Kaupiantis daugiau pinigų į lietuviškas rankas, reikia tikėtis, ir šioj srity atsiras iniciatyvos, jei nepavieniai, ta ben sutelktinėm pajégom.

Tiesa, Los Angeles turima ekonominė užuomazga — kredito kooperatyvas arba bankas, panašiai kaip Kanados lietuviai turi. Tik kanadiečių rankose sumaniai vadovaujami kooperatyviniai bankai pasigirėtinai kyla ir auga. Jos prieš kelnerius metus įsiūrę, jau visi ten esami keturi lietuvių bankai orašoko milijonines, o kai kurie net milijonų apyvarta. Los Angeles kredito kooperatyvas, pala, tuo pasigirti negali, o paskutiniųjų vadovybės rikiimų, atrodo, reikalai dar pasunkėjo, net teko girdėti keitimų pradėti iš naujo — steigti naują kooperatyvinį banką. Gaila, jei prie to būtų prieita. Bet, kylant Los Angeles lietuvių ekonominiam pajégumui, turėjimas savo gerai organizuotos finansinės institucijos būtų dar vienas didelis šios kolonijos lietuvių laimėjimas.

KOLONIJA IR TOLIAU VIS AUGA

Palankios klimato sąlygos ir neblogos darbo galimybės pritraukia vis daugiau lietuvių. Ypač iš jaunesnės kartos. (pabaiga 5 pusl.)

ALEKSAS KALINAUSKAS
 Advokatas

atlieka visus teisinio pobūdžio darbus, kaip įvairių bylų vedimas, inventarijų sudarymas, deskritis, dokumentų atitaisymas, nuomininkų išmetimas ir kiti darbai

Rezidencija: R. Joaquim Piza, 204 Tel. 31-2548

Raštinė: 15 de Novembro, 244 4.0 - Sala 19 - Tel. 37-0324 ne 14,00 iki 18,00 val.

JONAS JAKUTIS
 RUA COSTA BARROS, 352
 TEL. 63-3285 — VILA ALPINA

Turi įvairiausių statybos medžiagų, geležinių daiktų, indų bei darbo įrankių.

Lietuviai pirkim pas lietuvius!

Gintarė Banatyte-Ivaškiene

Baltasis Stumbras

PREMIJUOTA ISTORINÉ APYSAKA JAUNIMU

(pabaiga)

Tomis pačiomis mintimis dalinasi ir abu rikiai.

— Žinau, kas tavo galvoje, Skomantai, — taria, per petį į stumbrą dirstelėjęs Prūto rikis. — Esu girdėjęs ir apie baltąjį stumbrą ir tą valdovą, kuriam jis teks... Tik niekad nesvajojau, kad pats ateitų pilin. O Mindaugas jį tikrai gražiai laikys...

— Kažin, ar stumbras patį Vaišvilką seka, ar tik su juo Mindaugo pilin patekti nori? — svarsto Skomantas.

— Tai jau nebe mums suprasti... Ko tėvas nebaigs, gal sūnus padarys.

Ryto saulėje blizga rūko sudrėkintos žolės. Ant lapų supasi rasos karoliukai. Vyrai artėja prie girios pakraščio. Vis daugiau pasitaiko drėvėtų medžių, drėvėse ir žmonių įkeltuose avilivose bi-

čių. Jau iš tolo pradeda šviesėti pagirys. Saulės spinduliai veržte veržiasi ir girios gelmėn. Šlamindami lapus ir braukydami pakraščio krūmų šakas, vyrai atsiranda pievoje.

Kaip gera pagaliau išvysti tokį platų reginį. Audrys per tą ilgą laiką girioje buvo pamiršęs tolimas, neužstatomas medžių. Dabar tiesiai prieš jį kaip tik ir atsiveria buvęs pamirštas vaizdas. Paskutiniai jį rūko debesėliai dar glosto plačią, lygią pievą. Lyg visi krūmai ir krūmeliai būtų tyčia išravėti Kiek toliau: nuo miško, dešiniuoju pievos kampu prasirausęs, siauras upeliukas.

— Tai čia, tur būt, ta pieva, į kurią vieną rytą, prieš daugelį dienų, Rintas su Vaišvilku buvo atjoję pajodinėti. — galvoja Audrys.

I kairę ir į dešinę — gi-

rios iškyšuliai. Už kairiojo turi būti Striūbas. Netoliese, ant neaukšto piliakalnio, stūkso Prūto pilis, šešiais bokštais besistiebianči į aukštį. Nedidelė ji, kaip ir daugelis šios apylinkės pilaičių. Medinė, tik siena aplik ją akmeninė. Užmatoma visa apylinkė net iki pat Vaivoros. Pačios pilies pajuodusios sienos ir rūko dangstoma pieva daro niūrų vaizdą. Bet prisiminus, kad čia gyvena linksmas, geras Rinto dėdė, visa apylinkė tampa meilesne.

— Dar kartą kviečiu paviešėti — taria Prūto rikis, — Atsigaivinsite po kelionės. Dūsiau žirgų, nereikės pėstiems klampoti.

— Dėkui riki! Žinau tavo vaišingumą, todėl ir nepriimu kvietimo. Jūsų midus visoje apylinkėje pagarsėjęs. Kelias dienas iš Prūto neišeitume, sykį ten patekę. O manoji akis išverkė, sūnui girioje paklydus. Noriu pradžiugin ti ją kuo greičiausiai. Ji nė nesvajojau, išleisdama mane Vaivoron, kad grįždamas ir

Audrį parsivesiu...

— Jei nepriimi kvietimo, tai žirgus būtinai įsiūlysiu. Šie plėškų žirgai atrodo nepavargę. Visa dvylika. Teparneša jus dar prieš vakarą namolei.

— Nežadėčiau imti jokio grobio iš šios kelionės... Bet žirgų neatsisakysiu.

Vyrai atveda žirgus. Prasi-deda atsiveikiniai. Žygio iš gyvenimai juos tikrai yra surišę. Spaudžia vieni kitiems rankas ir žada, kai tik bus proga, apsilankyti.

— Gal netrukus vėl kovos lauke susitiksimė. — tiesia rankas abu rikiai. — Mindaugas žaia kalavijuočius vyti!

— Iki pasimatant Vorutoje, Audry! — atsisveikina Vaišvilkas.

— Kad mušu nors kiek arčiau gyventumė! — prie Audrio prisokęs, ašaras šluostydamos, šnabžda Gendrutis.

Jiedu, tur būt, visą gyvenimą nepamirš vienas kito. Striūbiškai užsėda žirgus ir

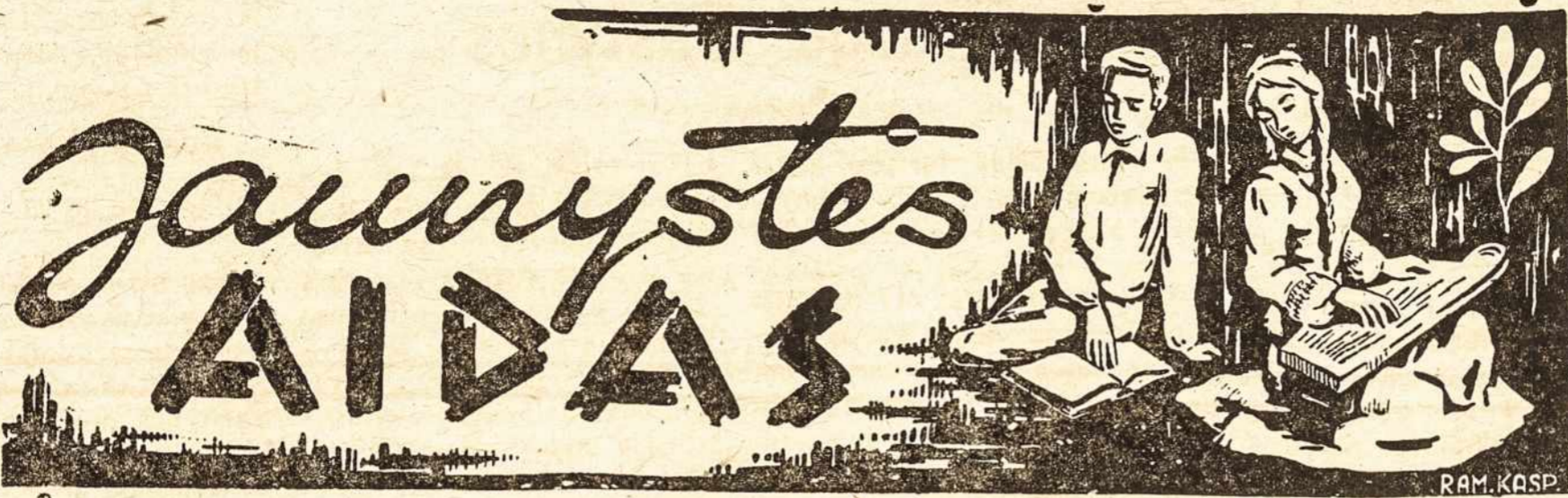
pamojavę leidžiasi pagirių į kairę. Draugužis pagaliau paleistas nuo virvės, linksmai narsto tarp raitelių.

Audrys pajojėjęs atsigrįžta ir dar kartą apžvelgia Gendrutį, Prūto rikį, vyrus, be-laisvius, Vaišvilką ir baltąjį stumbrą. Atvira audri pieva skiria juos, ir Audrys dar ilgai mato slenkančią žmonių vorą, o kiek atokiau — tetai žengiantį baltąjį stumbrą.

G a l a s

RED PASTABA: Kitame ML numeryje pradėsi me spaudinti Lietuvos buvusio konsulo Naujorke, Klaipėdos krašto vadoतोjo a. a. Budrio prisiminimus, kaip jis organizavo besikuriantioje nepriklausomoje Lietuvoje kontražvalgyba, t. y. priešų šnipų sekėjus ir jų veiklą.

MŪSU JĖGOS, MŪSU ŽINIOS, LAISVAI LIETUVAI TĒVYNEI

JAUNIMUI

LAIMUTIS ŠVALKUS

Raukšlėjas kakta ir plaukai žilti ima
(o buvau juk ir aš kartą jaunas),
bet su meile stebiu ir didžiuojuos, jaunime,
nes jūs esat jaunoji karta,
į kurią tauta viltį sukrauna.

Nebarsiu aš jūsų, kad šokate tviską
(man draudė fokstrotą ir tango),
nes, jei sąžinės klauso, žmogus nepaklysta
ir regi skaisčių minčių kelią
pro jaunystės gyvenimo langą.

Nepeiksiu aš jūsų nė už ilgus plaukus
(mane jauną plikai kirptis varė),
bet svarbu, kad gražiws jaunystės sulaukus,
darbščiai vykdytut ateičiai planą,
ir širdis kad taptų geradarė.

Aš nieko netarsiu dėl apdaro jūsų
(pats devėjau dažnai net sermėgą),
Jei valia bus stipri, nekada nepalūšit,
aukštam tikslui naudokite laiką,
nes gyvenimas šuoliais prabėga.

Nesmerkiu fasono, ką dėvit antkojų,
(mane matė net basą prie plūgo),
tik mylėkit Dievą ir šalį artojų,
kurią gynė per amžius lietuvis
ir net mirt už ją nepabūgo.

Naudokit jūs mokslą gabumą ir protą
(mane rašto mama mokė mažą),
kai priglaus mane kapas čia seną kuprotą,
žinosiu, kad liko kam saugot
tėvų papročius, kalbą taip gražią.

O būkit Tėvynei didvyriais lig galo,
(kas paneigs jūsų drąsą ir ryžtą?)
Daug mūs žuvo, daug taigoj sušalo,
bet tegu tautos prarastas kraujas
jaunam kūne vėl kovai sugrįžta!

Vytauto Kovos su Totoriais

SIMAS SUŽIEDĖLIS

Totoriai buvo Azijos dykumų bastuokliai
Šie neramūs ir atšiaurūs žmonės labai mėgo kil
notis iš vienos vietos į kitą. Sėdė į eikliuosius
savo žirgus, jie apskriedavo didžiuosius Azijos
ir rytų Europos plotus, ramesnėms tautoms pri
darydami labai daug žalos. Kartą dideli jų bū
riai, pakilę iš anapūs Kaspijos jurių, it baisi au
dra, nusiaubė derlingiausius Rusijos plotus, pa
siekė Vengrus, Lenkus ir net mūsų tėvynę Lie
tuvą. Visur, kur tik jie praužė prajojo, paliko
pelenus, kraują ir nekaltų moterų bei vaikų aša
ras. Apsikrovę svetima manta, daugumas jų grį
žo į savo kraštą, bet nemaža taip pat pasiliko
prie Juodųjų jūrų ir čia įkūrė stiprią savo vals
tybę, pramiatą Aukso Ordo. Šios Ordos kunigaikš

čiai — totorių vadinami chanai — ilgainiui pa
vergė daug gretimų tautų, ypač rusų ir priver
tė mokėti jiems didelius mokesčius. Beveik visi
rusų kunigaikščiai buvo apkrauti tokiais mokes
čiais ir labai ilgai negalėjo tos naštos nuo savo
pečių nusimesti. Jei kuris rusų kunigaikštis mė
gindavo tai padaryti, — nesumokėdamas savo
dalies, — tai į jo kraštą tuojau atūždavo raiti
totorių būriai ir viską sulygindavo su žeme: ja
vus, pilis, kaimus. Pats neklusnus kunigaikštis
dažnai nespėdavo pabėgti ir savo krašte pa
lydėdavo galvą. Toks sunkus buvo totorių ne
laisvės jungas, kuris slėgė rusus daugiau kaip
du šimtus metų.

O LIETUVIAI?

Mūsų senoliai, kaip žinom, buvo rusų kai
mynai ir valdė daug jų žemių. Taigi karingi to
toriai stengėsi pavergti ir lietuvius. Nekartą jų
gaujos užplūsdavo lietuviu gyventojas vietas ir
reikalavdavo mokėti duokles. Tačiau narsieji
Lietuvos kunigaikščiai neduodavo totoriams daug
valios. Jie įveikdavo juos dar bežygiuojant į Lie
tuvą ir nustumdavo atgal į rytus. Taip antai, di
dysis kunigaikštis Algirdas vieną kartą įveikė
penkis totorių chanus ir išvijo juos iš derlingo
Juodmarių kranto, prijungdamas jį Lietuvai. Lie
tuvos valstybė taia nutyso auo Baltijos iki Juo
dųjų jūrų. Rusų kunigaikščiai, regėdami tokią
Lietuvos galybę, mielai prie jos glausdavos. Be
to, lietuviai su rusais eigėsi nepalyginti švelniau
ir žmoniškiau, negu totoriai. Didieji Lietuvos
kunigaikščiai vadavo rusus iš totorių nagų ir
teikė jiems daugiau laisvės. Totoriai už tai smar
kiai širdo ir nesiliovė Lietuvos puldinėję net ir
tada, kai ją valdyti ėmė Vytautas.

(Bus daugiau)

Blogai Nusiteikes

TIHAMER TOTI

Net ir sieloj esama oro pasikeitimų. Kar
tais tavo dvasia skendi saulės spinduliuose, kar
tais — nežinia dėl ko — ją prislegia drėgnos
ūkanos. Kartais darbas taip lengvai sekasi, esi
taip gerai nusiteikęs; kartais vėl apsiniaukusi
diena, nepatogumas, ar maži nepasisekimai visi
kai sugadina tavo nuotaiką. «Esi blogai nusitei
kęs» — pats sakai sau.

Nuotaika nepriklauso mūsų valios. Bet mes
visuomet galime bandyti būti josios valdovu ta
da, kai esame blogai nusiteikę. Esi gerai nusitei
kęs, panaudok šią progą, nes darbas sekasi ga
bar labai lengvai. Bet kas dirbti tik tada, kai
turi gerą nuotaiką, tas savo darbo niekados ne
pabaigtų. O kas bus tuomet, kai jis, teisingama
sis esąs blogai nusiteikęs, neatliks savo pašau
kimo pareigų? Taigi, kas neturi geros nuotaikos,
tėgul ją pasidaro; tegul prisiverčia dirbti, nežiū
rėdamas, ar tai jam patinka, ar ne. Vis tiek!
Tą yra mano pareiga, todėl ir dirbsiu!»

«Bet ko vertas bus šis darbas?» — paklau
si. — Milžiniškos vertės, nes jis įpratins tave
atlikti savo pareigas; įpratins ne nuotaikos klau
syti, bet jai įsakyti.

Tuo būdu tapsi savo nuotaikos viešpačiu
ne tik darbe, bet ir visuomeniniame gyvenime,
visuose savo poelgiuose ir darbuose. Jei esi blo
gai nusiteikęs, nedaryk piktų gestų, karčių pa

stabų; nereikšk nepasiten
kinimo — žodžiu neparodyk
kitiems savo sielos būklės. Ir
kiek kartų žmonės gėdisi tų
savo žodžių ir darbų, kuriuos
pasakė ar padarė, budami
blogai nusiteikę? Kiek kartų
mūsų lūpos praleidžia tokių
žodžių, kurie pasirodo esą
užgaulūs ar įžeidžią? «O Die
ve! Juk aš to nenorėjau pa
sakyti! Aš nemaniau, kad
taip bus». Bet a netiesa, kad
šitoks gailėtis dažnai būna
jau per vėlus?

Tikroji žmogaus sielos di
dybė pasirodo sunkių gyve
nimo smugių, pavojų ir ne
laimių metu. Skurde tikėtis

geresnės ateities, drąsiai pasitikti ateinantį var
gą, nepalūžti skausmo metu — tai yra didžiū
sielų dorybės. Bet tą patį reikia pasakyti ir apie
tuos, kurie nugali blogą nuotaiką.

Tamsiose jūrų gelmėse, kur neužklysta nė
vienas saulės spindulėlis, kur gamta netenka vi
sų savo spalvų, kur temperatūra visuomet yra
nulis, kur vanduo, spaudžiamas milžiniško sluok
snio turi labai mažą oro kiekį, — šitose gelmė
se gyvena šviečiančios žuvys. Spinduliuojanti
energija čia nepatenka, ir šaltos tamsybės čia
amžinai viešpatauja. Ir štai, kūrėjo išmintis nuos
tabiu būdu aprūpino ir šias aklas tamsumas: yra
žuvų, kurios pačios sau esti žiburiai. Vienos jų
turi šviečiančias pažandes, kitos viršum galvų
turi lešius, kurie pagauša pažandžių šviesą, ją
sustiprina ir, kaip reflektoriai, nušviečia tam
sumą.

Štai net tose klaidiose jūrų gelmėse verda
gyvenimas, gyvenimas pilnas šviesos ir džiaugsmo.
Todėl jei tik tavo siela yra gryna, niekuo
met nebūk paniūręs, liūdnas ir prislėgtas.

Tavo nuotaika tebūnie visuomet gera, kaip
to čiulbančio paukštelio Tavo gyvenimas tebū
nie džiaugsmas, linksmumas ir malonios šviesos
židyns ypač tada, kai namuose viešpatauja rūs
tumas, medžiaginis skurdas ir tūkstančiai rūpes
čių slegia tavo gimdytojų sielas.

Po tamsybių ateina šviesa; po audros saulė
dar gražiau spindi.

(Jaunuolio būdas)

GALVOSŪKIAI DU PUODUKAI

Vienas puodukas pusketvirto karto aukštes
nis už antrą. Bet antras du kart platesnis už
pirmąjį.

Katrame puoduke daugiau telpa?

MORKŲ RYŠELIS

Daržininkas parduoda raikščiu perrištą mor
kų pundelį už 20 centų. Kiek kaštuoja morkų
pundelis, surištas du kartus ilgesniu raikščiu,
jei tos raikščio dalies, kuri tenka mazgui mes
neskaiciuojam ir jei abu pundeliai tik po vieną
kartą raikščiu apsukti?

RETI LIETUVISKI ZODZIAI

Lerlė — gerklė. Kad paleidžia savo lerlę,
tai nebegali perrėkti.

lerlėti — varvėti, sunktis: Kiek ans nesigy
dė, o iš ausies vis lerl ir lerl pūliai.

lerlėzas — koks nors atbrizgęs gabalas, ats
karimas: Atpjauk tą lerlėzą (mėsgalį), dailės
paliks gabalas.

lerpoti — mindžioti, minti: Kur lerpoji ant
kojos: manai, kad kitam koja tai kaladė?

lerva — baidyklė, šmėkla: Tada tarnas iš
palovio išlindo ir čekš su kardu nukirto lervai
galvą.

lerva — burna, veidas: Kad duosiu per ler
vą, tai apvirsi.

